

H. P. LOVECRAFT

BARVA
Z KOSMU

Carcosa

Barva z kosmu

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

H. P. Lovecraft

Barva z kosmu – e-kniha

Copyright © Carcosa, 2020

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

H. P. LOVECRAFT
BARVA
Z KOSMU

Carcosa
Kroměříž, 2020

Překlad (translation) © Milan Žáček, 2014, 2020
Obálka (jacket illustration) © Rafał Badan, 2020
Grafická úprava obálky (jacket layout design) © Josef Žáček
Czech edition © Carcosa – Tatiana Žáčková, 2020

ISBN 978-80-88243-35-9 tištěná verze
ISBN978-80-882-4340-3 ePub
ISBN978-80-882-4339-7 mobi
ISBN978-80-882-4341-0 PDF

RYTINA V DOMĚ

Hledače hrůzy to táhne na zvláštní, vzdálená místa. Jako stvořené jsou pro ně katakomby v kyrenaickém Ptolemais a tesaná mauzolea přízračných zemí. Šplhají k měsícem ozářeným věžím rýnských zřícenin a klopýtají po černých, pavučinami obestřených schodištích pod pobořenými troskami zapomenutých asijských měst. Jejich svatyněmi jsou strašidelné lesy a pusté hory a prolévají u zlověstných monolitů na neobydlených ostrovech. Nicméně skutečný znalec děsivosti, pro něž je dosud nepoznané rozechvění z nepopsatelné strašlivosti hlavním cílem a ospravedlněním existence, si nadevše cení všech těch starobyklých, opuštěných farem v odlehlých končinách Nové Anglie; neboť tam temné atributy síly, osamělosti, grotesknosti a nevědomosti společně vytváří dokonalou ohavnost.

Nejpříšernější podívanou skýtají nenatřené dřevěné chaloupky stranou od používaných cest, které se obvykle choulí na nějakém vlhkém travnatém svahu nebo opírají o obrovský skalní výchoz. Opírají či choulí se tam i více než dvě stě let, zatímco se kolem nich rozplazily šlahouny popínavých rostlin a zbytněly a rozkošatěly stromy. Téměř se skrývají v bezuzdné bujnosti zelených příkrovů stínů, z nichž však stále strašlivě hledí okénka s malými tabulkami, jako by mrkala v smrtících mrákotách, jež odvrací šílenství otupěním vzpomínek na nevýslovné příšernosti.

V takových chaloupkách dlí generace podivných lidí, jaké tento svět ještě nezažil. Jejich předkové vyhledávali v lesních pustinách svobodu v područí ponuré a fanatické víry, jež je zapudila ze společenství ostatních lidských bytostí. Potomkům dobytčného plémě se tam mimo omezení ze strany svých bližních vskutku dařilo, ač se krčili v úděsné poddanosti obludným přízrakům své vlastní mysli. Po přerušení styku s osvíceností civilizace se síla těchto puritánů vydala prapodivnými směry, a ve své odloučenosti, morbidním potlačení sebe sama a boji o holý život s neúprosnou Přírodou nabyli temných a kradmých rysů z předvěkých hlubin svého chladného severského odkazu. Tito lidé, vyznačující se nevyhnutelnou praktičností a strohou filozofií, nepáchali nijak spanilé hříchy. Poněvadž i oni chybovali, jak musí chybovat všichni smrtelníci, jejich tvrdé zá-

sady je nutily k co největšímu utajení; a tak v tom, co skrývali, projevovali stále menší a menší vytříbenost. Pouze tiché, ospalé příbytky v hloubi lesů mohou vypovědět vše, co se tam skrývá od nejdávnějších časů; a tyto příbytky nejsou sdílné, neboť se zdráhají setřást ze sebe mátožnost, která jim pomáhá zapomenout. Někdy má člověk pocit, že by bylo milosrdné ony chalupy strhnout, tak často se totiž musí ztrácet v snění.

Právě do takového časem utýraného obydlí mne jednoho listopadového odpoledne roku 1896 zahnal natolik vydatný mrazivý déšť, že každé útočiště mi bylo milejší než pobyt venku. Již nějakou dobu jsem navštěvoval obyvatele Miskatonického údolí a pídil se po jistých genealogických informacích; a vzhledem k tak odlehlému, nevyzpytatelnému a problematickému putování jsem i navzdory pokročilému podzimu usoudil, že nejpříhodnější bude cestovat na kole. Daleko od jakékoliv vesnice mne zastihla bouřka na zdánlivě opuštěné cestě, již jsem si zvolil za nejkratší spojnicí do Arkhamu, a coby jediný úkryt mi kynula pouze starobylá a odpudivá dřevěná chalupa mrkající krhavými okny mezi dvěma mohutnými bezlistými jilmy poblíž úpatí skalnatého kopce. Ve své odloučenosti od pozůstatku cesty ve mně chalupa zanechala velmi nepříjemný dojem, jen co jsem ji zahlédl. Poctivé, nezávadné domy nevrhají na poutníky tak prohnané a vtíravé pohledy a při svém genealogickém výzkumu jsem narazil na sto let staré legendy, jež ve mně vůči takovýmto místům vyvolávaly značnou předpojatost. Čelil jsme však natolik silnému útoku živlů, že jsem zábrany překonal a bez váhání jsem po zarostlém svahu dotlačil jízdní kolo až k zavřeným dveřím, působícím tak záhadně a současně tajnůstkářsky.

Bral jsem jaksi za samozřejmé, že dům není obývaný, nicméně když jsem se k němu přiblížil, už jsem si tak jistý nebyl. Ač byly chodníky notně zarostlé plevelem, připadalo mi, že si svou formu uchovávají až příliš dobře na to, aby svědčily o naprosté opuštěnosti. Nevzal jsem tudíž za kliku, ale radši zaklepal a přitom pocítil sotva vysvětlitelnou úzkost. Zatímco jsem čekal na hrubém, mechem porostlém kameni sloužícím za dveřní práh, sklouzl jsem

pohledem po nejbližších oknech a tabulkách světlíku nad mou hlavou a povšiml si, že i když jsou skla stará, uvolněná a téměř neprůhledná vrstvou špíny, žádné není rozbité. V chalupě tedy musel někdo stále bydlet i navzdory její odloučenosti a všeobecné zanedbanosti. Na klepání jsem se přesto nedočkal odpovědi, a když jsem výzvu zopakoval, zkusil jsem odtáhnout rezavou petlici a zjistil, že dveře nejsou nijak zajištěné. Uvnitř byla malá předsíň s oprýskanou omítkou a dveřmi ke mně zavanul slabý, ale podivně odporný zápach. I s bicyklem jsem vstoupil do obydlí a zavřel za sebou. Předemnou se zvedalo úzké schodiště s postranními dvířky vedoucími nejspíš do sklepa, zatímco vlevo a vpravo stály zavřené dveře, jimiž se vcházelo do místností v přízemí.

Opřel jsem kolo o stěnu a otevřel dveře vlevo. Vstoupil jsem do pokojíku s nízkým stropem, jen matně osvětleným dvěma zaprášenými okny a zařízeným tím nejprostším a nejprimitivnějším nábytkem. Působil na mne dojmem světnice, neboť v něm byl stůl a několik židlí a rozlehlý krb, na jehož římse tikaly starobylé hodiny. Knih a písemností v něm bylo jen velmi poskrovnu a v hlubokém přítmi jsem nebyl s to přečíst jejich názvy. Zaujalo mne však uniformní ovzduší starobylosti, čišící z každé viditelné jednotlivosti. Ve většině domů oné oblasti jsem našel četné upomínky na minulost, zde však starožitnost dosahovala zvláštní dokonalosti, neboť v celé místnosti jsem neobjevil jediný předmět, jehož původ by se jednoznačně pojal s porevolučními časy. Kdyby bylo vybavení méně skrovné, celé místo by bylo hotovým sběratelským rájem.

Zatímco jsem si prohlížel tento rázovitý příbytek, cítil jsem, jak ve mně sílí odpor, který jsem ucítil při prvním pohledu na jeho bezútešný zevnějšek. Za žádnou cenu jsem nedokázal vystihnout, čeho přesně se bojím či štítím; přesto na mne něco v celkové atmosféře působilo dojmem bezbožné staroby, nepřijemné primitivnosti a tajemství, která by měla být zapomenuta. Neměl jsem chuť se posadit a jen jsem tam přecházel a prohlížel si různé předměty, na něž mi padl zrak. Ze všeho nejdříve mou zvědavost upoutala na stole ležící kniha střední velikosti, působící natolik starobyle, až jsem užasl, že

ji vidím jinde než v muzeu či knihovně. Byla vázaná v kůži s kovovými ozdobami a byla výtečně zachovalá; na tak prosté obydlí šlo o mimořádně nezvyklý svazek. Jakmile jsem ji otočil na titulní stranu, užasl jsem ještě víc, neboť se ukázalo, že mám do činění s nadmíru vzácným Pigafettovým líčením konžského kraje, napsaného latinsky podle poznámek námořníka Lopeze a vytištěného roku 1598 ve Frankfurtu. Často jsem o tomto díle, i s jeho podivnými ilustracemi od bratří de Bryů, slýchával, a tak jsem na okamžik v zaujetí prohlížením stran zapomněl na svůj dosavadní neklid. Rytiny byly vskutku pozoruhodné; byly zhotoveny čistě podle představ a leda bylých popisů a představovaly černochoy s bílou kůží a bělošskými rysy. A byl bych knihu tak brzy nezavřel, kdyby mé vyčerpané nervy nepocuchala jistá kromobyčejně banální okolnost, jež ve mně opět rozdmýchala dřívější úzkost. Neroztrpčovalo mne nic většího než zarputilost, s níž se svazek sám od sebe otevíral na ilustraci číslo XII, jež do děsivých podrobností zobrazovala masnu lidojedů z kmene Anzique. Až jsem se zastyděl nad svou přecitlivělou reakcí na takovou trivialitu, ale kresba mne přesto rozrušila, zvláště v souvislosti s určitými souvisejícími pasážemi popisujícími anziqueské gastronomické zvyklosti.

Otočil jsem se k sousední polici a začal si prohlížet její skromný literární obsah – bibli z osmnáctého století, Bunyanovu *Poutníkovu cestu* ze stejného období, ilustrovanou groteskními dřevoryty a vydanou péčí Isaiaha Thomase, tiskaře almanachů, mohutný zpuchřelý svazek *Magnalia Christi Americana* Cottona Mathera a několik dalších knih zjevně stejného stáří –, když mne upoutaly neklamné kročeje v místnosti nad mou hlavou. Po počátečním ohromení a úleku, pramenících ze skutečnosti, že nikdo nereagoval na mé prvotní klepání, jsem ihned poté dospěl k závěru, že osoba v místnosti nade mnou právě procitla z tvrdého spánku, a již s menším překvapením jsem poslouchal, jak se kroky ozývají na vzrajících schodech. Byly těžké, ale přesto se zdálo, že se s nimi pojí i jakási zvláštní obezřelost, vlastnost, která se mi nezamlouvala právě v souvislosti s těžkostí kroku. Když jsem vstoupil do místnosti, zavřel jsem za sebou dveře.

Vzápětí, po krátké odmlce, během nichž si krácející možná prohlížel mé kolo v předsíni, jsem uslyšel rachocení petlice a uviděl, jak se dřevěné dveře opět otevírají.

Stanul v nich člověk tak pozoruhodného vzezření, že bych byl nahlas vykřikl, kdyby mne na uzdě neudrželo dobré vychování. Obyvatel domu, starý, bělovousý a otrhaný, se vyznačoval vzhledem a konstitucí, jež ve mně stejnou měrou probouzely úžas a úctu. Musel být nejméně šest stop vysoký a navzdory obecnému zdání staroby a chudoby byl urostlý a nesmírně statný. Tvář, téměř zcela pokrytou dlouhými vousy, jež mu rostly i vysoko na skráních, měl neobvykle brunátnou a méně vrásčitou, než se dalo očekávat; a přes vysoké čelo se mu táhla kštice bílých vlasů, jež mu neprořídla ani v pokročilém věku. Jeho modré oči, byť zlehka podlité krví, mi připadaly nevysvětlitelně bystré a planoucí. Kdyby nebyl tak děsivě zanedbaný, s jeho impozantností by se pojila i stejně pronikavá ušlechtilost. Nicméně právě ona zanedbanost vyvolávala i navzdory jeho tváři a figuře odpudivý dojem. Stěží jsem dokázal určit, z čeho se skládá jeho oděv, neboť mi připadal jako pouhá změt carů nad vysokými těžkými botami, a jeho celková umolousanost se vzpírala jakémukoliv popisu.

Vzhled tohoto muže a instinktivní strach, jenž probouzel, mne připravily na jeho nevraživou reakci, takže jsem se téměř zachvěl překvapením a pocitem jakési zlověstné nepřípadnosti, když mi pokynul, abych se posadil, a oslovil mne tenkým, slabým hlasem prostoupeným lísavými ohledy a lichotivou pohostinností. Mluvil velmi zvláštní řečí, extrémní formou novoanglického nářečí, již jsem už dlouhou dobu považoval za vymizelou; a bedlivě jsem jí naslouchal, když se muž naproti mně posadil, aby se mnou zapředl hovor.

„Zastih vás liják, co?“ pozdravil mne. „Sem rád, že jste byl na blízku a zažil rozumu a vlez sem. Počítám, že sem spal, ináč bych vás slyšel – nejsem už tak mladej, jak sem bejval, a dneska si musím dávat co chvíli šlofika. Jedete daleko? Na týhle cestě sem moc lidí nezahlídl, co zrušili dostavník do Arkhamu.“

Odpověděl jsem, že jedu do Arkhamu, a omluvil se za neomalený vstup do jeho bydlíště, načež pokračoval.

„Rád vás vidím, mladej pane – o nový tváře tady našinec skorem nezavadí a poslední dobou už mi nemá co zvednout náladu. Jste nejspíš z Bostonu, co? Tam sem nikdá nebyl, ale měšťáka já poznám na sto honů – měli jsme tu jednoho takovýho oblastního kantora ve čtyřiaosumdesátým, ale ze dne na den prásk do bot a už sme o něm od té doby neslyšeli –“ Poté se stařec několikrát přidušeně zasmál, ale když jsem se ho zeptal na důvod, neodpověděl mi. Připadalo mi, že je v mimořádně dobrém rozmaru, ale přesto mu patrně byla vlastní i výstřednost, jak se dalo vytušit z jeho zevnějšku. Chvilí blábolil s téměř horečnatou bodrostí, když mne napadlo se ho zeptat, odkud se u něj vzala tak drahocenná kniha, jako je Pigafettovo *Regnum Congo*. Dosud jsem ze sebe nesetřásl neblahý dojem, jakým na mne zapůsobil onen svazek, a při hovoru o něm jsem cítil jistou zdráhavost, leč zvědavost ve mně nakonec zvítězila nad všemi neurčitými obavami, které se ve mně nahromadily od okamžiku, kdy jsem poprvé popatřil na starcův dům. Ulevilo se mi, když jsem seznal, že stařec na mou otázku nereaguje s rozpaky, ale že odpovídá otevřeně a mnohomluvně.

„Ahá, myslíte tu africkou knížku? V osmašedesátým ji se mnou směnil kapitán Ebenezer Holt, co ho pak zabili ve válce.“ Něco na jméno Ebenezer Holt mne přinutilo prudce vzhlédnout. Již jsem se s ním setkal při svém genealogickém bádání, ale nebylo to v žádném porevolučním záznamu. Napadlo mne, zda by mi můj hostitel nemohl pomoci s prací, jíž jsem se v oněch končinách věnoval, a rozhodl jsem se, že se ho na to později zeptám. Teď však pokračoval.

„Ebenezer se roky plavil na jedný salemský obchodní lodi a v každým přístavu klofl spoustu různých podivností. Tohle, myslím, má z Londýna – nakupoval věci v různých krámech. Jednou sem byl v jeho chalupě na kopci, handlovali jsme koně, když sem pad na tuhle knížku. Moc se mi líbily ty obrázky, takže ji přihodil do kšeftu. Tahle zvláštní knížka – počkejte, jenom si nasadím brejle –“ Stařec zašátral ve svých hadrech a vylovil špinavé a ohromně staré

brýle s malými osmiúhelníkovými čočkami a ocelovými stranicemi. Jakmile si je nasadil, natáhl ruku po svazku na stole a láskyplně začal obracet stránky.

„Ebenezer něco málo přečet – je to psaný v latině –, ale já ani fuk. Nechal sem si kousek přečíst od dvou nebo tří kantorů a od faráře Clarka, toho, co se prej utopil v rybníku – vy byste něčemu rozuměl?“ Řekl jsem mu, že ano, a přeložil mu odstavec ze začátku. Pokud jsem udělal nějakou chybu, nebyl natolik vzdělaný, aby mne opravil, a můj převod do angličtiny mu způsoboval přímo dětinské potěšení. Jeho blízkost začínala být k nesnesení, přesto mne nenapadlo, jak bych mu mohl utéct, aniž bych se ho dotkl. Bavilo mne, s jak dětinským zalíbením pohlíží tento nevzdělaný stařec na obrázky v knize, již si není schopen přečíst, a přemýšlel jsem, jak zdatněji by se mu vedlo při čtení těch několika málo knihách, jež zdobily jeho světnici. Odhalení jeho prostomyslnosti ve mně do značné míry rozptýlilo onu neurčitou úzkost a usmál jsem se, když se můj hostitel pustil do dalšího líčení.

„Je zvláštní, jak vás obrázky přivedou na různé myšlenky. Vemte si tenhlecten tady na začátku. Už ste někdy vidět takovýhle stromy, kterým by takhle pleskaly velký listy? A ty lidi – to nemůžou bejt černoši –, na ty nic nemá. Řek bych, že se podobaj spíš Indiánům, i když jsou v Africe. Některý z těchhle človíčků vypadaj jak opice, nebo napůl opice a napůl lidi, ale o tomhlectom sem teda ještě neslyšel.“ Ukázal na fantastický výplod ilustrátorovy představivosti, jenž by se dal popsát jako drak s hlavou aligátora.

„Teď vám ale ukážu to nejlepší – tady skorem vprostřed –“ Stařec začal mluvit trochu chraplavějším hlasem a v očích se mu objevila jasnější zář, ale těžkopádnýma rukama, byť na první pohled nemotornějšíma než před chvílí, se úkolu zhostil na výtečnou. Kniha se otevřela, téměř sama od sebe a patrně v důsledku častého obracení na ono místo, na ohavné dvanácté ilustraci zobrazující masnu lidojedů z kmene Anzique. Opět se ve mně probudil neklid, ačkoliv jsem jej na sobě nedal nijak znát. Nejpodivnější na celém výjevu bylo, jak umělec Afričany připodobnil bělochům – končetiny a čtvrtky, jimž

byly ověšeny stěny, působily úděsně, zatímco řezník se sekerou působil příšerně nesourodě. Nicméně můj hostitel se obrázkem kochal stejně intenzivně, jak se mně samému hnusil.

„Co si o tom myslíte – něco takovýho ste v našich končinách ještě neviděl, co? Když sem to uviděl poprvý, řek sem Ebu Holtovi: ‚Tohle s člověkem pěkně zacloumá a rozproudí mu krev!‘ Když sem v Písmu čet o zabíjení – jako když byli povraždění Midiánci –, honí se mi hlavou různé věci, ale nemám pro ně obrázek. Tadyhle můžete vidět, jaký to asi je – asi je to hřích, ale copá se všickni nerodíme a nežijeme v hříchu? – Ten chlap, co ho sekaj na kousky, se mnou zamává pokaždý, co se na něj kouknu – vidíte, jak mu ten řezník odsek chodidla? Tadyhle má na stole hlavu a vedle ní ruku a druhou na zemi vedle špalku.“

Zatímco si stařec dál mumlal ve svém úděsném vytržení, ve vousaté, obrýlené tváři se mu objevoval nepopsatelný výraz a místo aby deklamoval stále silněji, kupodivu klesal hlasem. Mé vlastní pocity lze sotva svěřit papíru. Veškerá hrůza, již jsem dosud nezřetelně cítil, mne zalila s živou a pronikavou silou, a pochopil jsem, že ten starý a odpudivý netvor se mi nekonečně hnusí. Nebylo pochyb o jeho šílenství či přinejmenším částečné zvrácenosti. Již téměř šeptal, zastřeným hlasem, jenž působil děsivěji, než kdyby křičel, a já se při poslechu jeho slov rozechvěl.

„Jak říkám, je zvláštní, jak vás obrázky přivedou na různý myšlenky. Víte, mladej pane, tenhle vám nedokážu vypudit z hlavy. Když mi Eb tuhle knížku dal, hodně jsem si ji prohlížel, zvlášť když jsem o nedělích slyšel kázat faráře Clarka v tý jeho velký paruce. Jednou jsem zkusil něco zábavnýho – a teď se nevyděste, mladej pane –, jen sem se kouk na ten obrázek, než jsem začal zabíjet ovce určený na prodej – když sem se na něj kouk, zabíjení ovcí mi přišlo jako větší zábava –“ Stařec už mluvil tak potichu a někdy až tak slabě, že jsem sotva slyšel, co říká. Poslouchal jsem, jak prší a v oknech rachotí zašlé tabulky, a zaznamenal jsem burácení blížících se hromů, které byly pro dané roční období něčím zcela nezvyklým. Jednou chatrným obydlím do samých základů zacloumal příšerný

blesk následovaný hromobitím, ale šeptající stařec si těchto jevů zjevně nevšímal.

„Zabít ovce byla o něco větší zábava – ale víte, že by mě to *uspokojilo*, to zas ne. Zvláštní jak se vás dokáže zmocnit taková *žádostivost*. Pro lásku Boží, mladej pane, nikomu to neříkejte, ale přísám-bůh, ten obrázek ve mně probudil *hlad po jídle, jaký jsem si nemoh sám vypěstovat ani koupit* – ale copá, jen sedte, co vás trápí? – nic sem neudělal, jen sem přemejšlel, jaký by to *bylo* – Říká se, že maso tvoří lidskou přirozenost a dává vám novej život, tak mě napadlo, esli by si tím člověk neprodloužil život, kdyby mu bylo *podobnější* –“ Ale dál šeptající stařec nepokračoval. Nepřerušil ho můj děs ani rychle sílící bouřka, na jejímž zběsilém pozadí jsem měl záhy otevřít oči před zakouřenou osamělostí zčernalých rozvalin. Přerušila ho velice prostá, ale poněkud nezvyklá událost.

Otevřená kniha ležela mezi námi, s obrázkem ohavně nasměrovaným ke stropu. Když stařec zašeptal slovo „*podobnější*“, uslyšel jsem slabé vlhké plesknutí a na zažloutlém papíru rozevřeného svazku se něco objevilo. Zvuk jsem si v duchu spojil s deštěm a děravou střechou, ale déšť nemá červenou barvu. Na výjevu z masny lidojedů kmene Anzique se svěže zaleskl nevelký rudý cákanec, jenž dodal na sugestivitě hrůznosti starobylé rytiny. Stařec jej uviděl a šeptat přestal ještě předtím, než jej k tomu přiměl můj vyděšený výraz; uviděl jej a chvatně pohlédl k podlaze pokoje, z něhož před hodinou odešel. Jeho pohled jsem sledoval a přímo nad námi jsem na drolicí se omítce věkovitého stropu uviděl rozlehlou nepravidelnou vlhkou skvrnu karmínové barvy, která se přímo před mýma očima nepřestávala rozšiřovat. Nevykřikl jsem, nehnul jsem ani brvou, jen jsem zavřel oči. Vzápětí udeřil drtivý, titánský blesk, který zničil celou onu prokletou chalupu nevýslovných tajemství a přivodil mi bezvědomí, které mi zachránilo rozum.

HUDBA ERICHA ZANNA

Mapy města jsem prostudoval s největší pečlivostí, ale Rue d'Auseil jsem už nikdy nenašel. A nebyly to jen moderní mapy, neboť jsem si vědom faktu, že názvy se mění. Naopak, pohroužil jsem se hluboko do všech historických spisů a osobně jsem prozkoumal každou oblast, ať se jmenovala jakkoliv, která by mohla odpovídat ulici, již jsem poznal jako Rue d'Auseil. Ale i přes veškeré úsilí musím s ponížením konstatovat, že nemohu najít dům, ulici, ba ani oblast, kde jsem během posledních měsíců svého nuzného života univerzitního studenta metafyziky slyšel hudbu Ericha Zanna.

Nedivím se, že mi paměť neslouží, jak má, neboť při pobytu na Rue d'Auseil vážně utrpělo mé tělesné i duševní zdraví, a vzpomínám si, že jsem tam nepřivedl nikoho z hrstky mých známých. To, že ono místo nedokážu opět najít, je pro mne ovšem zvláštní a zároveň nepochopitelné. Nacházelo se totiž asi půl hodiny chůze od univerzity a vyznačovalo se podivnostmi, na něž by každý, kdo tam byl, jen sotva zapomněl. S nikým, kdo by Rue d'Auseil viděl na vlastní oči, jsem se však nesetkal.

Rue d'Auseil ležela za tmavou řekou lemovanou strmíciemi cihlovými skladišti s krhavými okny a překlenutou těžkým mostem z tmavého kamene. Okolí řeky vždy tonulo ve stínech, jako by slunce neustále halil kouř z přilehlých továren. Řeka rovněž čpěla obludnými zápachy, jaké jsem nikde jinde necítil a které mi možná pomohou ulici jednoho dne najít, protože ty bych okamžitě poznal. Za mostem se táhly úzké dlážděné ulice s kolejemi a poté následovalo stoupání, zprvu pozvolné, ale nakonec, když jste došli na Rue d'Auseil, nesmírně příkré.

Žádnou podobně úzkou a strmou ulici jako Rue d'Auseil jsem jaktěživ neviděl. Tvořila téměř sráz, uzavřený veškerým dopravním prostředkům, na několika místech křížovaný schodišti a zakončený impozantně vysokou zdí porostlou břechanem. Dlážděná byla nepravidelně, někdy kamennými dlaždicemi, jindy kočičími hlavami a někdy jste na ní šli po udusané hlíně, jíž prorůstala nazelenale šedá vegetace. Domy na ní byly vysoké, zakončené špičatými střechami, neuvěřitelně staré a nepřičetně vychýlené dozadu, dopředu

či do stran. Občas některá dvojice protilehlých a vykloněných domů nad ulicí vytvářela téměř klenbu a nebylo pochyb, že kvůli nim panuje dole takové přitímní. Mezi protilehlými domy se přes ulici táhlo několik můstků.

Obyvatelé oné ulice na mne činili podivný dojem. Zpočátku jsem si myslel, že za tím stojí jejich mlčenlivost a tajnůstkářství, později jsem však dospěl k závěru, že důvodem bude jejich značné stáří. Nevím, jak se přihodilo, že jsem na té ulici začal bydlet, ale když jsem se do ní nastěhoval, nebyl jsem sám sebou. Žil jsem na spoustě nuzných míst a vždy jsem byl vykázán kvůli nedostatku peněz; až jsem nakonec narazil na onen hrouťící se dům na Rue d'Auseil ve správě ochrnutého Blandota. Byl to třetí dům od vrcholu ulice, a mezi všemi ostatními zdaleka nejvyšší.

Můj pokoj se nacházel ve čtvrtém patře a byl v něm jediný obydlý, jelikož dům byl téměř prázdný. Hned prvního večera po nastěhování jsem uslyšel podivnou hudbu, která se linula ze špičatého podkroví, a dalšího dne jsem se na ni zeptal Blandota. Ten mi sdělil, že jsem slyšel starého německého violistu, který se podepisuje jako Erich Zann a po večerech hrává v orchestru jednoho levného divadla. Dodal, že Zannova touha pokračovat v hraní i po návratu z divadla byla důvodem, proč si vybral k bydlení onen vysoko položený a osamocený podkrovní pokoj, jehož lomené okno bylo jediným místem na ulici, odkud se dalo nahlédnout za zeď na vrcholu svahu a na panorama za ní.

Poté jsem Zanna slyšel každý večer, a třebaže mi nedával spát, propadl jsem podivnému kouzlu jeho hudby. Ač jsem toho sám o umění příliš mnoho nevěděl, byl jsem si jistý, že žádná z jeho harmonií nemá souvislost s hudbou, kterou jsem znal z dřívějšíka, a dospěl jsem tudíž k závěru, že je mimořádně originálním a geniálním skladatelem. Čím déle jsem ho poslouchal, tím větší fascinaci jsem propadal, až jsem se po týdnů rozhodl, že se se starým pánem seznámím.

Jedné noci, když se vracel ze zaměstnání, jsem Zanna na chodbě zastavil a řekl mu, že bych ho rád poznal a pobyl v jeho přítomnos-